МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання в галузі транспортно-промислового комплексу (за матеріалами ДП «Миколаївський морський торговельний порт»

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня
ІІ курсу, групи **ОМАД-21-4**
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»; освітня програма «Державний аудит; судово-економічна експертиза у фінансових розслідуваннях»

підпис здобувача вищої освіти

Михалевич Віти Леонідівни
Ім'я та прізвище здобувача вищої освіти

Науковий керівник — Рябчук О.Г., к.е.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми — Лісовий А.В., д.е.н., професор

Допущено до захисту за рішенням кафедри аудиту, державного фінансового контрою та аналізу протокол від «23» січня 2023 № 6/1

Завідувач кафедри — Лісовий А.В, д.е.н., професор

Ірпінь – 2023

Реєстрація № 4 23.01.23 _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 23.01.2023р _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 86/4/B 03.02.2023 _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Суворов О.Ю.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

Члени комісії:

_____ Лісовий Ф.В.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

_____ Ребчук О.Т.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

_____ Міщенко І.М.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

Бланк оцінювання випускної роботи

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	26		19.12.22
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	8		19.12.22
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		19.12.22
4.Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	44		19.12.22
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. **Доповідь**	від 0 до 10	10		
2. **Роздатковий матеріал**	від 0 до 5	5		
3. **Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання**	від 0 до 25	22		
4. **Апробація**	від 0 до 10	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	42		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	86		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
86	B	4	03.02.23	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	**A**	**5 (відмінно)**
80-89	**B**	**4 (добре)**
70-79	**C**	
60-69	**Д**	**3 (задовільно)**
50-59	**E**	
35-49	**ЄХ**	**2 (незадовільно)**

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

1.1 Нормативні аспекти державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання та дослідження його теоретико-методичних засад українськими та закордонними науковцями

1.2 Загальна характеристика та аналіз діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт».

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МИКОЛАЇВСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПОРТ»

2.1 Організація та планування державного фінансового аудиту діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт»

2.2 Методика проведення державного фінансового аудиту діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт», узагальнення його результатів та їх реалізація

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми зумовлена тим, що державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання є одним із головних засобів здійснення фінансово-господарського контролю. Його призначення полягає високим рівнем законності та ефективності використання державних коштів і майна підприємством, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності.

Теоретико-методологічні засади державного фінансового аудиту знайшли своє відображення в працях багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як: В.В. Миргород-Карпова, В.М. Прасюк, В.Ф. Піхоцький, А.М. Савченко, Ю.С. Холосенко, Л. А. Будник, Б.І. Валуєв. Вагомий внесок у розвиток теорії державного фінансового аудиту зробили такі відомі зарубіжні вчені: Р. Адамс, А. Д. Аксененко, Ф. Дефліз, М.Б. Хирщ, Р. Робертсон.

Основними нормативно-правовими актами є: Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» , Господарський кодекс України , положення про Державну аудиторську службу України, Постанова «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» №83, Постанова «Про визначення критеріїв віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» №999, Постанова «Про затвердження порядку планування заходів державного фінансового контролю органами державного фінансового контролю» №955, Постанова «Про затвердження порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання» №252.

Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні питань державного фінансового аудиту та проведенні аналізу діяльності підприємства на основі.

Відповідно до мети було поставлено такі завдання:

- визначити нормативні аспекти державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання та дослідження його теоретико-методичних засад українськими та закордонними науковцями;
- здійснити загальну характеристику та аналіз діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт»;
- проаналізувати організацію та планування державного фінансового аудиту діяльності Підприємства;
- проаналізувати методику проведення державного фінансового аудиту діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт», узагальнення його результатів та їх реалізація;
- надати рекомендації щодо удосконалення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання в галузі транспортно-промислового комплексу.

Об'єктом дослідження є процес проведення державного фінансового аудиту діяльності суб'єкта господарювання.

Базою дослідження є Державне підприємство «Миколаївський морський торговельний порт».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти здійснення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання в галузі транспортно-промислового комплексу.

У ході написання кваліфікаційної роботи були використані теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження.

Теоретичну та методичну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних вчених, які охоплюють широкий спектр питань щодо планування та організації аудиту. Аналіз даного Підприємства проводився за сукупністю коефіцієнтів, відповідно до Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки.

Джерелами інформації для написання роботи були нормативно-правові акти, фінансова звітність ДП «ММТП» щодо здійснення фінансово-господарської діяльності за період з 01.03.2018 по 29.02.2020, офіційні дані

Єдиного державного реєстру судових рішень, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, інформація з офіційного сайту Міністерства інфраструктури України та з інших офіційних джерел, наукові публікації.

Наукова новизна роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних і методичних положень щодо вдосконалення державного фінансового аудиту в діяльності Державної аудиторської служби України.

Практичне значення одержаних в роботі результатів забезпечується можливістю їх використання в діяльності органів державного фінансового контролю щодо проблематики державного фінансового аудиту суб'єктів господарювання в галузі транспортно-промислового комплексу, задля подальшого вирішення проблем та покращення ефективності здійснення державного фінансового аудиту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

1.1 Нормативні аспекти державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання та дослідження його теоретико-методичних засад українськими та закордонними науковцями

Одним з важливих засобів впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання державного сектору економіки є здійснення державного фінансового контролю, що дає змогу оцінити відповідність стану фінансово-господарської діяльності цих суб'єктів встановленим правилам та вжити заходів з її удосконалення. Разом з тим на сьогодні здійснення такого контролю супроводжується низкою проблем, що знижують його результативність і поряд з іншими чинниками негативно відбиваються на функціонуванні державного сектору економіки загалом.

Правова основа державного фінансового контролю щодо діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки представлена положеннями Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [1] (далі – Закон про здійснення державного фінансового контролю), Господарського кодексу України [2] та низки інших нормативно-правових актів. При цьому законодавство у цій сфері не позбавлено прогалин й інших недоліків, що стосуються, зокрема, визначення кола суб'єктів господарювання, діяльність яких підлягає державному фінансовому контролю, закріплення форм такого контролю, повноважень органів, що здійснюють цей контроль.

Державний фінансовий контроль сприяє зміцненню фінансового становища держави, впровадженню визначеної фінансової політики та забезпеченню фінансової безпеки держави, а також забезпечується органом державного фінансового контролю через проведення державного фінансового

аудиту, перевірки державних закупівель та інспектування. Згідно ст. 3 Закону, державний фінансовий аудит є різновидом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього корнтролю. Фахівці Європейської Комісії по впровадженню державного внутрішнього фінансового контролю в країнах членах ЄС вважають, що державний фінансовий контроль реалізується відповідно до міжнародних стандартів – INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions), Меморандуму Інституту внутрішніх аудиторів щодо внутрішнього аудиту в Європі [3].

Проте на сьогодні у зарубіжній літературі нормативно-правове регулювання не повністю сформоване та не охоплює всі аспекти функціонування державного фінансового аудиту, що перешкоджає розвитку ефективної системи державного контролю.

Визначення поняття «державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання», які наведені в нормативних джерелах та працях науковців зазначено в Таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання», наведені в нормативних джерелах і працях науковців

Джерело	Зміст поняття
Постанова від 27.03.2019 №252 [18]	Вид державного фінансового аудиту, що полягає у перевірці та аналізі стану справ щодо законного та ефективного використання державних та/або комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, стану внутрішнього контролю у суб'єктів господарювання.
В.В. Миргород-Карпова [4]	Функція державного управління, яка відображається у формі контролю за рухом державних коштів, майна і управління ними та реалізується у діяльності чітко визначеної системи органів державної влади.
В.М. Прасюк [5]	Публічна діяльність, яку здійснюють спеціалізовані публічні органи фінансового контролю, спрямовані на забезпечення

	законності, раціональності, ефективності управління публічними фінансовими активами з метою виявлення, усунення фінансових правопорушень у найбільш дієвий спосіб та запобігання їм.
В.Ф. Піхоцький [6]	Форма державного фінансового контролю, для попередження фінансових правопорушень, ефективного використання державних та комунальних активів, законності ведення бухгалтерського обліку та складання правдивої фінансової звітності.
А.М. Савченко [7]	Один з видів державного фінансового контролю, який запобігає фінансовим правопорушенням суб'єктами державного сектора економіки, дозволяє ефективно використовувати бюджетні кошти та правильно вести їх облік.
Ю.С. Холосенко [8]	Невід'ємна частина фінансового контролю або ж і самостійної діяльності, тобто аудит може існувати як частина цілого (фінансового контролю) і як окремий вид експертизи фінансового стану суб'єкта господарювання.
Р. Адамс [9]	Діяльність зі здійснення необхідної послуги для для підтрердження опублікованої фінансової звітності підприємства.
А.Д. Аксененко [10]	Один з видів аналіу звітності суб'єкта господарювання уповноваженими на те особами (державними аудиторами) для виявлення її достовірності, законності ведення обліку та правильності складання фінансової звітності.
Ф. Дефліз, М. Б. Хирш [11]	Вид аудиту, що представляє процес об'єктивного збору й оцінки свідчень про економічні дії і події для вивчення ступеня відповідності цих тверджень установленим критеріям і представлення результатів контролюючим органам.

Джерело: авторська розробка

Незважаючи на здобутки зазначених вчених, треба визнати, що у своїх публікаціях науковці здебільшого розглядають окремі практичні аспекти організації і функціонування державного фінансового контролю. Дослідження монографічної літератури допомогло виявити, що серед науковців немає спільної думки передусім, з вихідних понять контролю, фінансового контролю та їхніх механізмів. Головну увагу в роботі зосереджено на теоретичних і методичних аспектах створення єдиної системи державного фінансового контролю, формування її як цілісної системи, вдосконалення законодавчої бази та визначення й утвердження вищого органу державного фінансового контролю.

Будник Л.А., вважає важливими принципами, які доцільно враховувати при обґрунтуванні класифікації державного аудиту, є принципи цілісності та системності. Вони передбачають дослідження державного аудиту з двох

позицій: у співвіднесенні об'єкту із середовищем, зовнішнім оточенням і через внутрішній розподіл самої системи з виділенням її елементів, властивостей, функцій та їх місця в межах цілого. При цьому властивості цілого досліджують з урахуванням властивостей елементів, і навпаки [12]. Вимоги загальних принципів класифікації державного аудиту наведені на рисунку 1.1.

Рис. 1.1. Загальні принципи класифікації державного аудиту

Джерело:авторська розробка.

Закордонні сучасні вчені вважають, що державний фінансовий аудит є багатогранним та невловимим видом контролю, який фактично відноситься до безлічі різних практик, під різними контекстами та правилами. Основною метою якого є посилення довіри, яку потенційні підприємства можуть покладати на аудитора, підтримка та сприяння публічної підзвітності між державними установами та демократично обраними органами. Державний фінансовий аудит висловлює думку про достовірність фінансової звітності, таким чином аудит покращує діяльність демократичної держави та її громадських організацій [13].

Зарубіжним досвідом у світовій практиці основними умовами ефективності організації державного фінансового контролю вважаються такі.

1.Забезпечення доступу до будь-якої значимої інформації. Органам державного фінансового контролю необхідна якісна інформація про реальний стан або дії контрольованого об’єкта, безперешкодного входження в будь-які приміщення, вилучення документів, опечатування об’єктів.

2.Постійність, періодичність і комплексність. Постійне функціонування органів державного фінансового контролю дозволяє попереджати втрати фінансових ресурсів, їх нецільове використання. Сталість фінансового контролю передбачає безперервність його здійснення, спадкоємність і періодичність контрольних заходів.

3.Відповідність механізмів державного фінансового контролю можливостям реалізації вимоги пріоритетності, відповідно до якого в першу чергу перевіряються найбільш важливі об'єкти з найбільшою віддачею з точки зору забезпечення економії державних коштів.

4. Можливість адаптації системи фінансового контролю до вирішення нових завдань, що виникають в результаті зміни внутрішніх і зовнішніх умов функціонування держави.

5. Узгодженість та взаємодія контрольних органів.

6. Економічна ефективність системи державного фінансового контролю.

7. Регламентація контрольної діяльності, починаючи від планування і закінчуючи реалізацією пропозицій за результатами контролю, що включає в себе також стандартизацію процесів і документації, адже без регламентації і застосування типових рішень система органів державного фінансового контролю не зможе працювати злагоджено у всіх її ланках [14].

1.2 Загальна характеристика та аналіз діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт».

Державне підприємство «Миколаївський морський торговельний порт» (далі – ДП «ММТП» або Підприємство) є державним унітарним підприємством і діє як державне комерційне підприємство, засноване на державній власності та входить до сфери управління Міністерства інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури, Уповноважений орган управління), а також є одним з провідних та бюджетоутворюючих державних підприємств транспортної галузі України з переробки, експортних, імпортних, каботажних вантажів, забезпечення транзитних перевезень різноманітних вантажів, як генеральних, так і навалювальних та входить до трійки найпотужніших морських портів України за обсягами перевалки вантажів операторами терміналів та включений до списку підприємств, що мають стратегічне значення для економіки України.

Відповідно до Закону України «Про морські порти України» від 17.05.2012 №4709-УІ [15], розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2013 №133-р «Про погодження пропозиції щодо реорганізації державних підприємств морського транспорту» [16] та наказу Міністерства інфраструктури України від 19.03.2013 №163 «Про заходи щодо реорганізації державних підприємств морського транспорту та утворення державного підприємства «Адміністрація морських портів України» [17], в 2013 році Державне підприємство «Миколаївський морський торговельний порт» реорганізовано шляхом виділу стратегічних об’єктів портової інфраструктури на користь ДП «Адміністрація морських портів України» (далі – ДП «АМПУ»).

Статут ДП «ММТП» затверджено наказом Міністерства інфраструктури України від 07.06.2013 №365, державну реєстрацію Статуту проведено 19.06.2013, номер запису – 15221050050000277.

Згідно зі Статутом Підприємство створене з метою організації і здійснення перевалки вантажів з одного виду транспорту на інший, обслуговування суден, пасажирів і вантажів, перевезення вантажів і пасажирів на суднах, що належать Підприємству, а також для отримання прибутку.

Підприємство є юридичною особою, яка веде самостійний баланс, має поточні та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом. Згідно зі Статутом, його статутний капітал утворюється Уповноваженим органом управління в установленому законодавством порядку.

Майно Підприємства є державною власністю і закріплене за ним на праві господарського відання. Здійснюючи право господарського відання, Підприємство володіє, користується та розпоряджається зазначеним майном, закріпленим за ним, вчиняючи щодо нього будь які дії, які не суперечать чинному законодавству та Статуту, за погодженням з Уповноваженим органом управління [2].

ДП «ММТП» внесено до Переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 №83 [18].

Основні показники фінансово-господарської діяльності ДП «ММТП» в динаміці за 2018, 2019, 2020 фінансові роки наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2.

Основні економічні показники діяльності
ДП «Миколаївський морський торговельний порт» за 2018-2020 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміни в абсолютних величинах 2020 р. порівняно з:2018		Темпи зростання (зниження) 2020р. у % до:2018	
				2018/2019	2019/2020	2018/ 2019	2019/ 2020
1	2	3	4	5	6	7	8
Капітал (станом на кінець періоду)							
Валюта балансу, тис.грн.	250 364,00	239 071,00	236 410,00	-11 293,00	-2 661,00	95,49	98,89
Власний капітал, тис.грн.	236 001,00	223 122,00	223 663,00	-12 879,00	541,00	94,54	100,24
нерозподілений прибуток (непокриті збитки), тис.грн	75 973,00	75 946,00	82 129,00	-27,00	6 183,00	99,96	108,14
Позиковий капітал,тис.грн.	2 157,00	2 186,00	2 127,00	29,00	-59,00	101,34	97,30

Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	14 193,00	15 949,00	12 747,00	1 756,00	-3 202,00	112,37	79,92
Необоротні активи,тис.грн	139 087,00	121 371,00	114 355,00	-17 716,00	-7 016,00	87,26	94,22
Нематер. активи, тис.грн.	154,00	339,00	198,00	185,00	-141,00	220,13	58,41
Основні засоби, тис. грн.	77 360,00	63 464,00	59 653,00	-13 896,00	-3 811,00	82,04	94,00
Інвестиційна нерухомість, тис. грн.	57 572,00	55 223,00	50 187,00	-2 349,00	-5 036,00	95,92	90,88
Довгострокові фінансові інвестиції, тис. грн.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокова дебіторська заборгованість, тис. грн.	3 161,00	0,00	0,00	-3 161,00	0,00	0,00	0,00
Оборотні активи, тис. грн.	111 277,00	117 700,00	122 055,00	6 423,00	4 355,00	105,77	103,70
у тому числі запаси, тис.грн.	205,00	581,00	250,00	376,00	-331,00	283,41	43,03
Економічні показники							
Чистий дохід від реалізації товарів тис. грн.	61 167,00	62 149,00	66 806,00	982,00	4 657,00	101,61	107,49
Собівартість проданої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	17 472,00	16 027,00	16 852,00	-1 445,00	825,00	91,73	105,15
Валовий прибуток, тис. грн.	43 695,00	46 122,00	49 954,00	2 427,00	3 832,00	105,55	108,31
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн.	20 183,00	23 368,00	25 903,00	3 185,00	2 535,00	115,78	110,85

Джерело: додатки А,Б,В.

Із проведеного аналізу за 2019 рік порівняно з 2018 роком, динаміка зменшення показників спостерігається у: валюті балансу (на 11 293 тис. грн., що становить 95,49%), власному капіталі (на 12 879 тис. грн., що становить 94,54%), необоротних активах (на 17 716 тис.грн, що становить 87,26%), нерозподіленому прибутку (на 27 тис. грн, 99,96%), основних засобах (на

13 896 тис. грн, 82,04%), інвестиційній нерухомості (на 2 349 тис. грн, 95,92%), собівартості проданої продукції (на 1 445 тис. грн, 91,73%). Динаміка збільшення показників спостерігається у: позиковому капіталі (на 29 тис. грн., що становить 101,34%), поточних зобов'язань та забезпечень (на 1 756 тис.грн., 112,37%), нематеріальних активах (на 185 тис. грн., 220,13%), оборотних активах (на 6 423 тис.грн., 105,77%), запасах (376 тис. грн., 283,41%), чистому доході від реалізації товарів (на 982 тис. грн., 101,61%), валовому прибутку (на 2 427 тис. грн., 105,55%),чистому фінансовому результату (прибутку) (на 3 185 тис.грн., 115,78%).

Із дослідження за 2020 рік порівняно з 2019 роком зміни в абсолютних величинах та темпів зниження, виражається в таких показниках, як: валюти балансу (на 2 661 тис.грн., що становить 98,89%), позиковий капітал (59 тис.грн., 97,30%), поточні зобов'язання і забезпечення (на 3 202 тис. грн., 79,92%), необоротних активах (на 7 016 тис.грн., 94,22%), нематеріальних активах (141 тис. грн., 58,41%), основних засобах (на 3 811 тис., грн., 94%), інвестиційній нерухомості (на 5 036 тис. грн., 90,88%), запаси (331 тис.грн., 43,03%). Зміна в абсолютних величинах та темпів зростання спостерігається у: власному капіталі (на 541 тис.грн., 100,24%), нерозподіленому прибутку (на 6 183 тис.грн., 108,14%), оборотних активах (на 4 355 тис.грн., 103,70%), чистому доході від реалізації товарів (на 4 657 тис. грн., 107,5%), собівартості проданої продукції (товарів, робіт, послуг) (на 825 тис.грн., 105,14%), валовому прибутку (на 3 832 тис.грн., 108,3%), чистому фінансовому результаті (прибутку) (на 2 535 тис.грн., 110,84%).

За даними фінансової звітності ДП «ММТП», за 2018 рік сума чистого прибутку становила 20 183,0 тис. грн, за 2019 рік Підприємство отримало чистого прибутку у сумі 23 368,0 тис. гривень., фінансово-економічні показники за 2018 рік наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Фінансово-економічні показники діяльності підприємства за 2018 рік

(тис. грн)

Найменування показника	2017	2018		% викон. до плану	Темп росту, %
		План	Факт		
Доходи, у т. ч.:	**67 745,0**	**70 031,0**	**82 021,0**	**117,1**	**121,1**
від реалізації	52 152,0	57 657,0	61 167,0	106,1	117,3
інші операційні	15 053,0	11 954,0	18 197,0	152,2	120,9
інші	540,0	420,0	2 657,0	632,6	492,0
Витрати, у т. ч:	**53 512,0**	**52 600,0**	**61 838,0**	**117,6**	**115,6**
собівартість	16 962,0	16 225,0	17 472,0	107,7	103,0
адміністративні	17 868,0	19 203,0	19 082,0	99,4	106,8
інші операційні	12 878,0	9 514,0	15 659,0	164,6	121,6
інші	6,0	200,0	2 135,0	1 067,5	35 583,3
Валовий прибуток	35 190,0	41 432,0	43 695,0	105,5	124,2
Податок на прибуток	5 798,0	7 458,0	7 490,0	100,4	129,2
Чистий прибуток	**14 233,0**	**17 431,0**	**20 183,0**	**115,8**	**141,8**

Джерело: додаток А.

Аналіз структури доходів ДП «ММТП» засвідчив наступне.

За результатами основної діяльності Підприємством в 2018 році одержано валовий прибуток в сумі 43 695,0 тис. грн (чистий дохід від реалізації продукції склав 61 167,0 тис. грн при виробничій собівартості в сумі 17 472,0 тис. грн). При цьому, левову частку (92,2%) доходів від основної діяльності Підприємства займають доходи від операційної оренди нерухомого та рухомого майна, в тому числі від бербоут-чартеру плавзасобів, сервітуту, надання основних засобів в тимчасове користування. Доходи від надання послуг зберігання вантажів, від зважувальних операцій та технагляду за вантажопідіймальною технікою у складі доходів основної діяльності Підприємства займають 7,8%.

За результатами іншої операційної діяльності прибуток склав 2 538,0 тис. грн (інші операційні доходи – 18 197,0 тис. грн при відповідних витратах в сумі 15 659,0 тис. грн). Левову долю інших доходів становить дохід від нарахованих банками відсотків на залишки коштів на рахунках підприємства (66,4%). Решта інших операційних доходів сформовані за рахунок відшкодування орендарями земельного податку, витрат на утримання техмереж, відшкодування податку на нерухоме майно тощо.

Інші доходи Підприємства склали 2 657,0 тис. грн, при відповідних витратах в обсязі 2 135,0 тис. грн. Складовими інших доходів є: амортизація безоплатно одержаних активів, реалізація акцій ПАТ «Миколаївський комбінат хлібопродуктів», оприбуткування матеріалів від списання.

Адміністративні витрати становили 19 082,0 тис. грн, витрати на збут відсутні.

За результатами 2019 року Підприємства одержано валовий прибуток в розмірі 46 122,00 тис. грн. (чистий дохід від реалізації продукції склав 62 149,0 тис. грн. при виробничій собівартості в сумі 16 027,0 тис. грн). Доходи від основної діяльності Підприємства на 93% сформовані за рахунок доходів від операційної оренди нерухомого та рухомого майна, в тому числі від бербоут-чартеру плавзасобів, сервітуту, надання основних засобів в тимчасове користування. Тоді як доходи від діяльності, притаманній портовим операторам, склали 4 383,9 тис. грн (зберігання майна та вантажів, технагляд за вантажопідіймальною технікою), або 7% від обсягу доходів основної діяльності. Фінансово-економічні показники за 2019 рік наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Фінансово-економічні показники діяльності підприємства за 2019 рік

(тис.грн)

Найменування показника	Код рядка	2018 (тис. грн)	2019		% викон. до плану	Темп росту, %
			План (тис. грн)	Факт (тис. грн)		
Доходи, у т. ч.:	1210	82 021,0	74 900,0	90 517,0	120,9	110,4
від реалізації	1000	61 167,0	59 247,0	62 149,0	104,9	101,6
інші операційні	1070	18 197,0	14 998,0	27 745,0	185,0	152,5
інші	1150	2 657,0	655,0	623,0	95,1	23,4
Витрати, у т. ч:	1220	61 838,0	56 980,0	67 149,0	117,8	108,6
собівартість	1010	17 472,0	16 970,0	16 027,0	94,4	91,7
адміністративні	1030	19 082,0	22 580,0	20 926,0	92,7	109,7

інші операційні	1080	15 659,0	9 795,0	21 885,0	223,4	139,8
інші	1160	2 135,0	24,0	0	--	--
Валовий прибуток	1020	43 695,0	42 277,0	46 122,0	109,1	105,6
Податок на прибуток	1180	7 490,0	7 611,0	8 311,0	109,2	111,0
Чистий прибуток	1200	20 183,0	17 920,0	23 368,0	130,4	115,8

Джерело: додаток Б.

За результатами іншої операційної діяльності прибуток склав 5 860,0 тис. грн (інші операційні доходи – 27 745,0 тис. грн при відповідних витратах – 21 885,0 тис. грн). Основна частина інших операційних доходів сформована за рахунок відсотків банків, нарахованих на залишки коштів Підприємства на банківських рахунках (48,1 %), відшкодування орендарями земельного податку і витрат на утримання техмереж (9,5%), одержаних штрафних санкцій (4,9%), повернення раніше створеного та невикористаного резерву (37,5%).

Інші доходи Підприємства склали 623,0 тис. грн, при відсутності відповідних витрат. Джерелом інших доходів є амортизація безоплатно одержаних активів.

Адміністративні витрати становили 20 926,0 тис.грн, витрати на збут не здійнювались.

За результатами основної діяльності ДП «ММТП» в 2020 році одержано валовий прибуток в сумі 49 954,0 тис. грн, виконання плану (51 391,0 тис. грн) становить 97,2 %. Фінансово-економічні показники за 2020 рік наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Фінансово-економічні показники діяльності підприємства за 2020 рік

(тис.грн)

Найменування показника	Код рядка	2019, (тис. грн)	2020		% викон. до плану	Темп росту, %
			План зі змінами	Факт		
			(тис. грн)	(тис. грн)		

Доходи, у т. ч.:	1210	90 517,0	89 763,0	94 180,0	104,9	104,0
від реалізації	1000	62 149,0	71 087,0	66 806,0	94,0	107,5
інші операційні	1070	27 745,0	18 044,0	26 874,0	148,9	96,9
інші	1150	623,0	632,0	500,0	79,1	80,3
Витрати, у т. ч:	1220	67 149,0	67 975,0	68 277,0	100,4	101,7
собівартість	1010	16 027,0	19 696,0	16 852,0	85,6	105,1
адміністративні	1030	20 926,0	23 076,0	21 751,0	94,3	103,9
інші операційні	1080	21 885,0	15 102,0	21 199,0	140,4	96,9
інші	1160	0,0	851,0	0,0	---	---
Валовий прибуток	1020	46 122,0	51 391,0	49 954,0	97,2	108,3
Податок на прибуток	1180	8 311,0	9 250,0	8 475,0	91,6	102,0
Чистий прибуток	1200	23 368,0	21 788,0	25 903,0	118,9	110,8

Джерело: додаток В.

У порівнянні з 2019 роком валовий прибуток збільшився на 8,3 % або на 3 832,0 тис. грн.

Виконання запланованого чистого прибутку складає 118,9 % (план – 21 788,0 тис. грн), збільшення на 4 115,0 тис. грн та більше показника 2019 року (23 368,0 тис. грн) на 10,8 % або на 2 535,0 тис. грн показник становить 25 903,0 тис.грн.

Доходи ДП «ММТП» формуються в основному від оренди державного майна (більше 60 % в загальному обсязі чистого доходу), використання колій та стрілочних переводів, користування сервітутом, зберігання майна, вантажів, технагляд за перевантажувальною технікою та інші послуги.

Вищевказані послуги надаються за тарифами, затвердженими керівником ДП «ММТП». В основу розрахунків тарифів на послуги закладено принцип їх базування на об’єктивно необхідних витратах праці, матеріальних та паливно-енергетичних ресурсів з урахуванням конкретних умов і обсягів надання кінцевому споживачу. Визначення складу витрат і оцінка їх економічної обґрунтованості проводиться відповідно до законодавства

України та нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері бухгалтерського і податкового обліку.

Заплановані доходи ДП «ММТП» (код рядка 1210) в обсязі 89 763,0 тис. грн виконано на 104,9 % і складають 94 180,0 тис. грн, збільшення на 4 417,0 тис. грн.

В порівнянні з 2019 роком (90 517,0 тис. грн) доходи ДП «ММТП» зросли на 3 663,0 тис. грн або на 4,0 %.

За результатами іншої операційної діяльності прибуток склав 5 675,0 тис. грн (інші операційні доходи – 26 874,0 тис. грн при відповідних витратах – 21 199,0 тис. грн).

Інші доходи Підприємства склали 500,0 тис.грн в т.ч. 398 тис. грн від безоплатно одержаних активів, оскільки амортизація безоплатно отриманих активів, відповідно П(С) БО 15 "Дохід" п.21 - безоплатно отриманий актив забезпечує надходження економічних вигід у сумі нарахованої амортизації) та 99,0 тис. грн безоплатно отримані послуги за тристоронніми договорами.

Адміністративні витрати становили 21 751 тис. грн, витрати на збут відсутні.

Таким чином, структура доходів ДП «ММТП» свідчить, що переважна їх частина має пасивний характер та сформована з доходів від операційної оренди нерухомого і рухомого майна (включаючи бербоут-чартер плавзасобів) та користування сервітутом, доходів від нарахованих банками відсотків на залишки коштів на рахунках Підприємства, компенсацій орендарями земельного податку та експлуатаційних витрат з утримання техмереж, відшкодування раніше списаних активів, амортизації безоплатно одержаних активів тощо. Загальні обсяги таких доходів склали за 2018 рік 77 450,4 тис. грн, або 94,4%, за 2019 рік – 86 133,1 тис. грн, або 95,2%, за 2020 рік – 94 659 тис. грн або 100,5% від загального обсягу доходів (82 021,0 тис. грн, 90 517,0 тис. грн та 94 180,0 тис. грн відповідно).

Аналіз структури витрат ДП «ММТП» за 2018, 2019, 2020 фінансові роки засвідчив наступне.

Із загальної суми витрат Підприємства за 2018 рік, яка склала 61 838,0 тис. грн, собівартість реалізованої продукції становить 17 472,0 тис. грн (28,3%), адміністративні витрати – 19 082,0 тис.грн (30,8%), інші операційні витрати – 15 659,0 тис. грн (25,3%), інші витрати – 2 135,0 тис.грн (3,5%), витрати по сплати податку на прибуток – 7 490,0 тис. грн (12,1%).

За результатами 2019 року витрати Підприємства загалом склали 67 149,0 тис. грн, з яких: собівартість реалізованої продукції становить 16 027,0 тис. грн (23,9%), адміністративні витрати – 20 926,0 тис. грн (31,1%), інші операційні витрати – 21 885,0 тис. грн (32,6%), витрати по сплаті податку на прибуток – 8 311,0 тис. грн (12,4%).

За результатами 2020 року витрати ДП «ММТП» загалом склали 68 277 тис.грн, з яких собівартість реалізованої продукції становить 16 852,0 тис. грн (85,6%), адміністративні витрати – 21 751,0 тис.грн (94,3%), інші операційні витрати – 21 199,0 тис. грн (140,4%), витрати по сплаті податку на прибуток – 8 475,0 тис.грн (91,6%).

Наведені дані свідчать про зростання витрат Підприємства у 2020 році порівняно із попереднім роком на загальну суму 1 128,0 тис. грн, що обумовлено зростанням собівартості реалізованої продукції на 825 тис. грн, адміністративних витрат на 825,0 тис. грн, витрат по сплаті податку на прибуток на суму 164,0 тис. грн, при одночасному зменшенні інших операційних витрат на 686 тис. грн.

Отже, в 2020 році, в порівнянні із 2019 роком, спостерігається зростання адміністративних витрат, так і їх питомої ваги у загальній сумі витрат ДП «ММТП» з 31,1% до 31,8%. Така ж тенденція є характерною для собівартості реалізованої продукції, питома вага яких зросла з 23,8% до 24,6% та витратах по сплаті податків з 12,3% до 12,4% у загальному обсязі витрат.

Аналіз структури операційних витрат ДП «ММТП» за 2018, 2019, 2020 роки в розрізі елементів засвідчив наступне.

Загальний обсяг операційних витрат Підприємства за 2018 рік склав 52 213,0 тис. грн, в тому числі: матеріальні витрати – 988,0 тис. грн, витрати

на оплату праці – 18 840,0 тис. грн, відрахування на соціальні заходи – 3 952,0 тис. грн, амортизація – 12 691,0 тис. грн, інші операційні витрати – 15 742,0 тис. грн.

Із загального обсягу операційних витрат Підприємства за 2019 рік в сумі 58 838,0 тис. грн, в тому числі матеріальні витрати склали 1 046,0 тис. грн, витрати на оплату праці – 23 461,0 тис. грн, відрахування на соціальні заходи – 4 266,0 тис. грн, амортизація – 11 504,0 тис. грн, інші операційні витрати – 18 561,0 тис. грн.

Загальний обсяг операційних витрат Підприємства за 2020 рік в сумі 59 802,0 тис. грн, в тому числі матеріальні затрати склали 1 102,0 тис. грн, витрати на оплату праці – 25 256,0 тис. грн, відрахування на соціальні заходи – 4 938,0 тис. грн, амортизація – 10 504,0 тис. грн, інші операційні витрати – 18 002,0 тис. грн.

Наведені дані свідчать про зростання у 2019 році порівняно із попереднім роком витрат на оплату праці в абсолютному значенні на 4 621,0 тис. грн, або на 24,5% та відповідних нарахувань на неї на суму 314,0 тис. грн. Питома вага зазначених елементів операційних витрат зросла з 43,7% до 47,1% та є найбільш значною у складі операційних витрат 2018, 2019 років.

Аналогічно, як в абсолютному значенні, так і по питомій вазі зросли інші операційні витрати на 2 819,0 тис. грн (на 18%), їх питома вага у складі операційних витрат зросла з 30,1% до 31,5%.

Зазначені дані у 2020 році порівняно із попереднім роком свідчать про зростання витрат на оплату праці в абсолютному значенні на 1 795,0 тис. грн, або на 7,6%, відповідно питома вага зросла з 39,8% до 42,2%.

Характерним для 2018, 2019, 2020 років є незначні обсяги матеріальних витрат, що є наслідком «пасивної» діяльності Підприємства.

Загальну оцінку ефективності управління ДП «ММТП» та використання його активів було проведено в динаміці за 2018, 2019, 2020 фінансові роки у порівнянні з показниками попередніх років та сукупністю коефіцієнтів відповідно до Методики аналізу фінансово господарської діяльності

підприємства державного сектору економіки, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14 лютого 2006 р. №170 (далі-Методика №170) [19], інформація узагальнена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Загальна оцінка ефективності управління ДП «ММТП» в динаміці за 2018-2020 рр.

Найменування показника	Оптимальне значення	2018	2019	2020	Примітки
Коефіцієнт рентабельності активів	більше 0, збільшення	0,079	0,098	0,11	показує розмір чистого прибутку на одну гривню активів та характеризує ефективність їх використання, тобто майже на межі оптимального значення зазначеного показника, при цьому простежується його незначне збільшення
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	в межах 0,13-0,24	0,084	0,105	0,116	показує частку чистого прибутку у власному капіталі. Значення не досягає оптимальне значення за весь проаналізований період, проте має місце незначного підвищення цього показника.
Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу	більше 0, збільшення	0,107	0,127	0,153	показує ефективність використання капіталу, тобто на межі оптимального значення із незначним підвищенням.
Коефіцієнт рентабельності, який показує наявність можливостей Підприємства до відтворення та розширення основного виду діяльності	більше 0, збільшення	0,33	0,376	0,388	показує наявність можливостей Підприємства до відтворення та розширення основного виду діяльності, що свідчить про прибуткову діяльність Підприємства, яка зросла порівняно із попереднім роком.

Коефіцієнт зносу основних засобів	позитивна динаміка - зменшення	0,922	0,935	0,94	мав тенденцію до збільшення, що є наслідком зростання зношеності основних засобів Підприємства при одночасній відсутності їх поновлення.
Коефіцієнт поновлення основних засобів	більше 0, збільшення	0,0003	0,0002	0,002	мав майже нульове значення, що є свідченням нагальної потреби впровадження дієвої інвестиційної політики Підприємства для оновлення застарілої матеріально-технічної бази та недопущення повного зносу основних засобів.
Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	0,240	0,254	0,283	характеризує ефективність використання Підприємством наявних ресурсів та показує, як зміни у наявних активах пов'язані зі змінами доходу (виручки). Зазначений показник є доволі низьким.
Коефіцієнт фінансової стійкості	збільшення	16,431	13,99	17,55	характеризує не стабільну до збільшення або зменшення фінансової стійкості Підприємства в динаміці, та свідчить про його залежність від дебіторів.
Коефіцієнт покриття	більше 1, збільшення	7,84	7,377	9,57	свідчить про достатність оборотних запасів Підприємства для покриття поточних зобов'язань.
Коефіцієнт загальної ліквідності	збільшення	7,747	7,377	9,575	даний показник свідчить, що оборотні активи Підприємства в рази покривають його зобов'язання (довго- та короткострокові), проте тенденція до його зниження є негативною.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	в межах 0,2-0,35	5,226	4,539	4,906	характеризує спроможність Підприємства негайно

					погасити свою поточну кредиторську заборгованість.
Коефіцієнт заборгованості	в межах 0,5-0,7	0,061	0,071	0,053	розраховується як співвідношення залученого капіталу до власного капіталу. Аналізуючи по даним показникам, коефіцієнти значно менші від оптимального значення та свідчить про недостатність власного капіталу Підприємства.
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	менше 1, зменшення	0,057	0,067	0,094	свідчить про негативну тенденцію, яка означає посилення залежності Підприємства від зовнішніх інвесторів (в даному випадку – від дебіторів)

Джерело: авторська розробка.

Отже, за результатами оцінки ефективності управління, проведеною за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість та рентабельність діяльності встановлено, що ДП «ММТП» в 2018-2020 роках є прибутковим, забезпеченим фінансовими ресурсами для покриття зобов'язань суб'єктом господарювання. Разом із тим, коефіцієнт рентабельності власного капіталу не досягає оптимального значення впродовж всього періоду дослідження, коефіцієнт загальної ліквідності має тенденцію до зниження. Постійне зростання коефіцієнту зношеності основних засобів та майже нульове значення коефіцієнту їх поновлення свідчать про недостатність інвестувань фінансових ресурсів в розвиток Підприємства при забезпеченості вільними коштами, розміщеними на депозитних рахунках. Негативними також є значне зниження коефіцієнта фінансової стійкості та нульової прибутковості інвестицій.

Підсумовуючі результати аналізу основних показників, структури доходів і витрат ДП «ММТП» можна зробити висновок, що попри наявність прибутків за даними річної фінансової звітності за 2018-2020 роки,

Підприємство не здійснювало господарської діяльності, яка є метою його створення та не виконувало визначених Статутом завдань.

Основні ризики, що призводять/можуть призвести до негативного впливу на результати діяльності ДП «ММТП» та його загальний фінансово-економічний стан, мають суто внутрішній характер.

Відсутність діяльності портового оператора призводить до неефективного використання державного майна, що перебуває на балансі ДП «ММТП», в залежності від стану платоспроможності орендарів та становить ризик припинення Підприємства, як самостійного суб'єкта господарювання.

Миколаївський морський порт впродовж останніх років входив до трійки найкращих портів України за обсягами переробки вантажів, щороку покращуючи результати роботи. Так, через Миколаївський морський порт перероблено вантажів в обсягах: 29,17 млн. тон за 2018 рік, 33,4 млн. тон за 2019 рік та 39,7 млн. тон за 2020 рік (за офіційними даними ДП «АМПУ»). Водночас, досягнення Миколаївського морського порту з вантажопереробки у повному обсязі забезпечені приватними компаніями, що здійснюють діяльність на території та в акваторії порту. Тоді як внесок ДП «ММТП» у вантажообігу порту дорівнює нулю, не зважаючи на те, що вантажопереробка є основним завданням та метою створення Підприємства згідно зі Статутом.

Відповідно до Статуту ДП «ММТП», входить до сфери управління Міністерства інфраструктури України, є державним унітарним підприємством і діє як державне комерційне підприємство, засноване на державній власності.

Метою створення ДП «ММТП» згідно зі Статутом є організація і здійснення перевалки вантажів з одного виду транспорту на інший, обслуговування суден, пасажирів і вантажів, перевезення вантажів і пасажирів на суднах, що належать Підприємству, а також для отримання прибутку.

В 2013 році ДП «ММТП» реорганізовано шляхом виділу стратегічних об'єктів портової інфраструктури на користь ДП «Адміністрація морських портів України». Згідно з розподільчим балансом, ДП «ММТП» наділене основними виробничими фондами для здійснення стивідорної діяльності, а

саме: буксирами та іншими плавзасобами в кількості 6 штук, відкритими складами площею 181,5 тис. кв. м, критими складами площею 27,3 тис. кв. м, портальними кранами в кількості 65 одиниць вантажопідйомністю від 1,5 до 25 тонн, плавкранами в кількості 4 одиниць вантажопідйомністю 5 та 100 тонн для перевантаження великовагових вантажів, залізничними коліями загальною протяжністю 27,0 км та іншим рухомим і нерухомим майном.

Впродовж дослідженого періоду, а також з часу реорганізації підприємств морського транспорту (червень 2013 року), ДП «ММТП» не укладено жодного договору з вантажо- та судновласниками, не здійснено перевалки жодної тонни вантажу, Підприємство навіть не включено до переліку портових операторів, що здійснюють діяльність у Миколаївському морському порту [13].

Майже всі виробничі потужності Підприємства для здійснення основної діяльності з 2013 року передані в оренду приватним стивідорним компаніям, що здійснюють діяльність в Миколаївському морському порту, на умовах оренди, сервітуту та бербоут-чартеру, а основні засоби, що не передані в оренд, самим Підприємством не використовуються.

Договори оренди рухомого майна та сервітуту укладені ще в 2013 році терміном на 5-10 років, з правом подовження на той же строк, без права їх розірвання в односторонньому порядку, а лише за згодою сторін. На час проведення аудиту термін дії більшості з діючих договорів оренди рухомого майна подовжено до кінця 2029, 2030 років. Договори бербоут-чартеру 6 плавзасобів також укладені в червні 2013 року та подовжені до кінця 2030 року. Те ж стосується й договорів оренди нерухомого майна, в тому числі відкритих та критих складів, термін дії більшості з яких подовжено до квітня та грудня 2026 року.

З 14-ти приватних стивідорних компаній, які здійснюють діяльність в Миколаївському морському порту (за даними Адміністрації Миколаївського морського порту), 13 стивідорних компаній працюють на державному майні, взятому на умовах оренди, сервітуту, бербоут-чартеру у ДП «ММТП».

Таким чином, прийняті колишнім та нинішнім менеджментом ДП «ММТП» управлінські рішення щодо передачі виробничих потужностей у користування приватним стивідорним компаніям на умовах оренди, сервітуту, бербоут-чартеру призвели до моноплізації портових послуг приватним бізнесом у Миколаївському морському порту з довгостроковою перспективою, тоді як ДП «ММТП» самоусунулось від виконання своїх статутних завдань.

ДП «ММТП» внесено до Переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 №83 [12].

Разом із тим, відповідно до п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 №999 «Про визначення критеріїв віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» (далі – Постанова №999), до таких об'єктів належать підприємства морського та річкового транспорту, якщо зазначені умови є основним видом їх діяльності і частка їх продукції на ринку відповідних товарів в Україні становить не менше як 20 відсотків [20].

Тоді як фактична діяльність ДП «ММТП» не пов'язана із наданням послуг порту, а повністю переорієнтована на надання в платне користування державного майна.

Відтак, ДП «ММТП» впродовж всього періоду аудиту, а фактично з червня 2013 року, не відповідає критеріям об'єкта державної власності, що має стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

Відповідно до п.4 Порядку ведення Реєстру морських портів України, затвердженого постановою КМУ від 11.07.2013 №496 (далі – Порядок №496), до реєстру вносяться відомості щодо портових операторів, операторів терміналів та послуг які вони надють [21].

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МИКОЛАЇВСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПОРТ»

2.1 Організація та планування державного фінансового аудиту діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт»

Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання (далі - аудит) - це вид державного фінансового аудиту, що полягає у перевірці та аналізі стану справ щодо законного та ефективного використання державних та/або комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, стану внутрішнього контролю у суб'єктів господарювання[22].

Нормативно-правова база щодо планування державного аудиту базується на:

- Порядку планування заходів державного фінансового контролю Державною аудиторською службою та її міжрегіональними територіальними органами, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2001 №955 (із змінами та доповненнями) [23];
- Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 №252 [22].

Для успішного функціонування будь-якого підприємства обов'язковою умовою його діяльності є планування та організація. Ці процеси здійснюються на початковій стадії аудиторської перевірки, вони забезпечують формування відповідної думки аудитора про фінансову звітність суб'єкта перевірки з мінімальними затратами, виділення при цьому найбільш важливих і суттєвих частин і виключенням зайвого часу, який міг би бути втрачений на питання

аудиту з низьким рівнем ризику. Програма та робочий план складається відповідно до Методичних рекомендацій із проведення Державною аудиторською службою України, її міжрегіональними територіальними органами деяких державних фінансових аудитів (Додаток Г). Програма аудиту ДП «ММТП» наведена в додатку Д.

Аудит проводиться групою державних аудиторів, згідно із затвердженим у встановленому порядку планом проведення заходів державного фінансового контролю, що розміщується на офіційному веб-сайті Держаудитслужби [22].

Склад групи державних аудиторів, строки проведення аудиту визначає Держаудитслужба, її міжрегіональний територіальний орган відповідно до завдань аудиту [22].

Під час формування групи державних аудиторів для попередження виникнення реального та потенційного конфлікту інтересів у працівників підрозділу керівник, який відповідальний за проведення аудитів, з'ясовує наявність/відсутність у них конфлікту інтересів з урахуванням алгоритму дій, визначеному в окремому дорученні Голови Держаудитслужби Геннадія Пліса (від 27.01.2021 №25/1-003300-12-2021) (Додаток Е).

Загальна тривалість проведення аудиту становить не більше як 90 робочих днів, строк якого може бути продовжено за рішенням керівника органу Держаудитслужби або його заступника з одночасним внесенням в установленому порядку змін до плану проведення заходів державного фінансового контролю [22]. Детальніша блок-схема процесу організації проведення аудитів та реалізації їх матеріалів наведена на рисунку в додатку Є.

Здійснення організації та планування державного фінансового аудиту діяльності ДП «ММТП» наведено на рисунку 2.2.

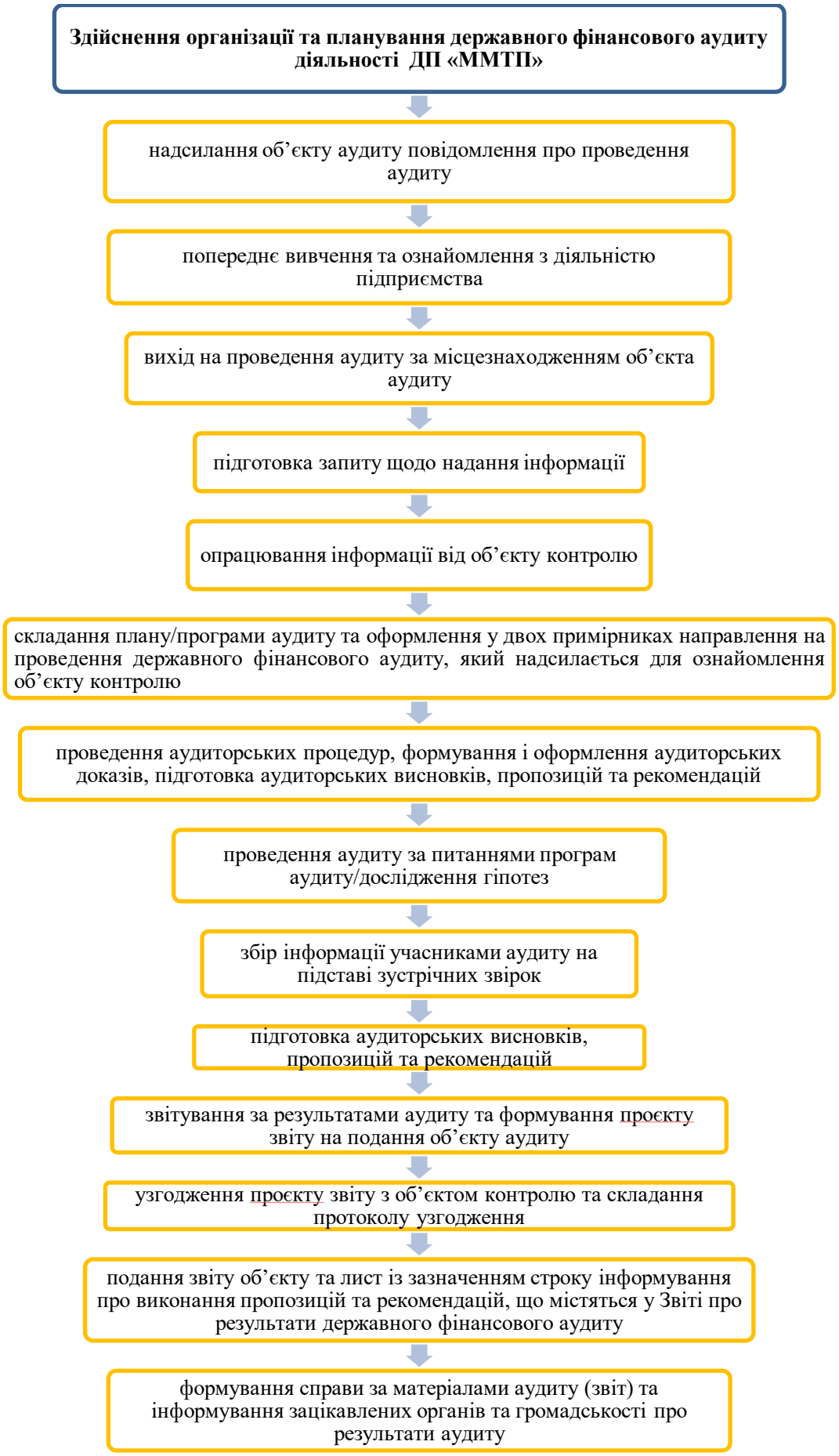

Рис.2.2. Процес організації проведення державного фінансового аудиту

Джерело: авторська розробка.

Під час визначення органів, до яких надсилаються листи-звернення про залучення до проведення заходів державного фінансового контролю зовнішніх експертів (фахівців), рекомендується дотримуватися такого алгоритму:

1. Визначити, у чому саме полягає потреба залучити спеціаліста (кваліфікованого фахівця): окремі роботи, необхідні контрольні обміри будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольні запуски сировини і матеріалів у виробництво, проведення інших перевірок, які неможливо здійснити у межах компетенції Держаудитслужби.

2. Визначити послугу для виконання залученим спеціалістом (кваліфікованим фахівцем) і перелік завдань, документів, справ тощо, які потребують дослідження таким спеціалістом (кваліфікованим фахівцем).

3. Визначити галузь господарської діяльності об'єкта контролю, якої стосується проблемне питання, до якого планується залучити спеціаліста (кваліфікованого фахівця).

4. За допомогою відкритих джерел інформації (https://zakon.rada.gov.ua/laws, веб-сайти центральних та місцевих органів виконавчої влади, державних фондів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій) опрацювати нормативно-правові акти, що регулюють відносини у галузі господарської діяльності об'єкта контролю, якої стосується проблемне питання, та проаналізувати їх на предмет визначення кола осіб, до компетенції яких належить вирішення зазначеного проблемного питання.

5. Підготувати лист-звернення до керівника відповідного центрального чи місцевого органу виконавчої влади, державного фонду, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи чи організації з проханням виділити спеціаліста (кваліфікованого фахівця) для участі в заходах державного фінансового контролю та забезпечення виконання покладених на органи державного фінансового контролю завдань.

6. У разі проведення заходу державного фінансового контролю за зверненням правоохоронного органу органам державного фінансового контролю відповідно до переліку питань, на які відповідно до компетенції органів державного фінансового контролю потрібно дати відповідь, доцільно звертатися до правоохоронного органу-ініціатора проведення відповідного заходу державного фінансового контролю з проханням залучити інших спеціалістів (кваліфікованих фахівців), вчених чи працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, державних фондів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій для проведення контрольних обмірів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольних запусків сировини і матеріалів у виробництво, контрольних аналізів сировини, матеріалів і готової продукції, інших перевірок [24].

Підставою для проведення державного фінансового аудиту ДП «ММТП» за період з 01.03.2018 по 29.02.2020 є пункт 4.17 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Держаудитслужби України на І півріччя 2020 року (Додаток Ж). Крім того, попереднім державним фінансовим аудитом виявлені порушення та недоліки, неефективні управлінські рішення тощо, які мають тривалий характер та можуть негативно вплинути на результати діяльності Підприємства в наступних періодах.

Враховуючи вищевикладене, причиною проведення аудиту є статус ДП «ММТП» як суб’єкта господарювання, що має стратегічне значення для економіки та безпеки держави, а також високий ризик наявності порушень чинного законодавства.

Критерії, за якими здійснювалась оцінка:

- дотримання вимог законодавства, актів і рішень власника (органу управління) і досягнення об’єктом аудиту цілей та завдань, визначених Статутом;
- ефективність використання державного майна та коштів;
- достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

2.2 Методика проведення державного фінансового аудиту діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт», узагальнення його результатів та їх реалізація

Відомо, що метод – це спосіб дослідження або прийом дії, а диверсифікація існуючих наукових методів указує на їх розмаїття [25].

Зокрема, професор Б.І. Валуєв розглядає метод аудиту як “сукупність прийомів, за допомогою яких оцінюється стан об'єктів, що підлягають вивченню” [26]. Як видно із змісту даного визначення, проф. Б.І. Валуєв характеризує метод аудиту не як сукупність прийомів процесу розширеного відтворення, а через призму методичних прийомів, що використовуються аудиторами в процесі аудиторського контролю окремого суб'єкту господарювання.

Заслуговує на увагу думка відомого американського вченого Дж. К. Робертсона щодо використання загальнонаукових методів в аудиті. Так, він доводить, що “деякі аудитори надають перевагу кількісному визначенні матеріальності, використовуючи індуктивний підхід, тобто оцінюють матеріальність окремо для кожного рахунку, а потім підсумовують оцінки, визначаючи загальну матеріальність. Інші аудитори надають перевагу дедуктивному методу: визначають матеріальність для фінансових звітів в цілому, а потім розподіляють оцінку по окремих рахунках (дебіторська заборгованість, матеріально-виробничі запаси і т.д.), щоб визначити обсяг робіт по кожному рахунку” [27].Слід погодитися з думкою Дж. К. Робертсона, який справедливо доводить, що теоретично більш правильним є дедуктивний підхід, згідно якого аудитори перш за все розглядають фінансову звітність в цілому, а потім, на основі цього, планують перевірку кожного рахунку. Використовуючи дедуктивний підхід, можна уникнути ситуації, коли сума оцінок матеріальності поокремих рахунках перевищує допустиму величину помилок для звіту про прибутки і збитки, балансу та інших форм звітності.

Професор М.Т. Білуха розкриває суть і дає коротку характеристику інших загальнонаукових методів, наведених в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Загальнонаукові методи аудиту

Метод	Характеристика
Аналіз	це метод дослідження, який включає вивчення предмета шляхом уявного та практичного розчленування його на складові частини (ознаки, властивості тощо). У процесі розчленування об'єктів дослідження виявляють взаємозв'язки між показниками, вивчають причини, обумовлені їх зміною, визначають вплив окремих факторів на зміну показників господарської діяльності суб'єкта перевірки. Основна мета аналізу полягає не стільки в розчленуванні предмета, скільки в пізнанні його суті, у розкритті законів його функціонування і розвитку.
Синтез	Метод синтезу дозволяє вивчати предмет у цілості, єдності та взаємозв'язку його окремих об'єктів. Цей метод також створює можливість знаходити взаємозв'язки загального з частковим.
Аналогія	це наукове дослідження, яким досягається пізнання ознак об'єктів на основі їх подібності з іншими. Аналогія дозволяє виявити ознаки і властивості одних об'єктів аудиту і поширити їх на інші.
Абстрагування	це вдумливе відволікання від тих чи інших сторін, властивостей і зв'язків об'єкта дослідження. Наукове абстрагування передбачає відволікання уваги в процесі пізнання від часткових і несуттєвих сторін явищ, які розглядаються, з метою зосередження на загальних, основних і суттєвих його рисах. Виділяючи суттєве, наукова абстракція приводить до поглиблення пізнання. Абстрактне мислення відіграє вирішальну роль у процесі розробки наукової теорії предмета аудиту.
Конкретизація	полягає в дослідженні об'єктів в їх різносторонності. При цьому досліджується стан об'єктів за певних конкретних умов їх існування.

Джерело: [28].

Згідно Методичних рекомендацій із проведення державних фінансових аудитів, представлені такі методи як:

анкетування – одержання інформації шляхом письмових відповідей на стандартизовані запитання, які попередньо підготовлені державним аудитором у вигляді бланків–анкет для оцінки законності та ефективності управління бюджетними коштами, досягнення їх економічного, ефективного та результативного використання;

аналітичні тести – порівняння інформації та інших даних (показників, індикаторів), що характеризують об'єкт аудиту як у абсолютних величинах, так і у відносних (індекси, коефіцієнти, відсотки);

документальна перевірка – перевірка документів і записів, зокрема: візуальна перевірка правильності записів усіх реквізитів, виявлення безпідставних виправлень, підчисток, дописувань у тексті й цифрах, перевірка достовірності підписів посадових і матеріально відповідальних осіб; перевірка документів на предмет правильності розрахунків у документах, облікових регістрах і звітних формах; перевірка документів, яка дає змогу встановити законність і доцільність операцій, правильність відображення операцій на рахунках;

зустрічна звірка – документальне та фактичне підтвердження у підприємств, установ та організацій виду, обсягу і якості операцій для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку об'єкта аудиту;

інтерв'ю – одержання інформації шляхом фіксації відповідей на сформульовані запитання державного аудитора. Під час інтерв'ю може уточнюватися інформація, отримана під час анкетування;

перевірка механічної точності – повторна перевірка підрахунків і передачі інформації;

підтвердження – одержання письмової відповіді, підписаної керівництвом об'єкта аудиту, учасника аудиту для підтвердження точності інформації;

спостереження – візуальний огляд об’єкта аудиту, що дає змогу одержати загальну характеристику про його функціонування;

спеціальна перевірка – перевірка, яка здійснюється із залученням кваліфікованих фахівців відповідних органів виконавчої влади, державних фондів, підприємств, установ і організацій (далі – кваліфіковані фахівці) для проведення контрольних обмірів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольних запусків сировини і матеріалів у виробництво, контрольних аналізів сировини, матеріалів і готової продукції, інших перевірок;

фактична перевірка – перевірка кількості та якості майна, яка проводиться шляхом обстеження, огляду, обмірювання, перерахунку, зустрічної звірки та інших способів перевірки фактичного стану активів (Додаток Г).

Державні аудитори самостійно можуть обирати методи аудиту із запропонованих, які відповідають конкретним обставинам проведення аудиту. Обрані методи та джерела мають надавати надійні, необхідні та достатні докази, які підтверджують гіпотези аудиту та аудиторські висновки.

Під час проведення аудиту органами Держаудитслужби з метою дослідження гіпотез аудиту та отримання аудиторських доказів може здійснюватися збір інформації (отримання від учасника аудиту необхідних документів, інформації) такими способами:

- за письмовим запитом органу Держаудитслужби;
- державними аудиторами за місцезнаходженням учасника аудиту [22].

Після отримання інформації, документів і матеріалів, необхідних для проведення аудиторських процедур від об’єкта аудиту та учасників аудиту, проводиться їх аналіз, узагальнення та відповідно формуються аудиторські докази, готуються висновки, пропозиції та рекомендації [22].

Керівник аудиту формує проєкт звіту та подає його об’єкту аудиту для ознайомлення не пізніше ніж за один робочий день до завершення визначеного в направленні строку проведення аудиту [22]. За результатами обговорення та узгодження проєкту звіту складається протокол узгодження, який підписують

керівник аудиту та керівник об’єкту контролю по одному примірнику для органу Держаудитслужби та для об’єкту аудиту [22].

Відповідальні особи за проведення аудиту готують інформацію керівнику Держаудитслужби, для інформування Міністра фінансів України про результати аудиту, інших заінтересованих органів та громадськості.

Формування справи за результатами проведеного державного фінансового аудиту здійснюється відповідно до наказів Держаудитслужби з питань формування справ за матеріалами державних фінансових аудитів.

Строк зберігання сформованої справи за матеріалами аудиту визначено номенклатурою справ Держаудитслужби. Систематизація збереження документів на паперових носіях ведеться у реєстрах справ матеріалів аудитів із зазначенням їх місця збереження.

З метою інформування громадськості відповідальні за проведення аудитів подають у встановленому порядку звіт за результатами аудиту для розміщення на офіційному веб-сайті Держаудитслужби.

Аудит ДП «ММТП» здійснено з метою надання оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю, досягнення визначених цілей та завдань з виконання показників економічності, продуктивності і результативності, оцінки законного, ефективного та результативного використання ресурсів, стану фінансової і господарської діяльності, правильності ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Аудиторське дослідження засвідчило, що попри наявність прибутків за даними фінансової звітності, в дослідженому періоді, а фактично з часу реорганізації у червні 2013 року, Підприємство не виконує завдання та не досягає мети діяльності, що визначені Статутом.

Встановлено, що ДП «ММТП» фактично не здійснює діяльність, що є метою його створення, не має відповідного штату працівників для здійснення діяльності портового оператора. Майже всі виробничі потужності Підприємства для здійснення основної діяльності з 2013 року передані в оренду приватним стивідорним компаніям, що здійснюють діяльність в Миколаївському морському

порту, на умовах оренди, сервітуту та бербоут-чартеру, а основні засоби, що не передані в оренду, самим Підприємством не використовуються.

Відповідно до п.2.2.1 Статуту ДП «ММТП» першочерговими напрямками його діяльності визначені:

- утримання та забезпечення ефективного використання державного майна, переданого його на праві господарського відання, у тому числі модернізація, ремонт, реконструкція та будівництво об'єктів портової інфраструктури;
- організація та виконання вантажно-розвантажувальних робіт та обробки транспортних засобів;
- перевалка вантажів, надання транспортно-експедиторських та інших послуг, пов'язаних з організацією та забезпеченням перевезень експортних, імпортних, транзитних, каботажних та інших вантажів;
- забезпечення безпеки судноплавства;
- надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів річковим, морським та автомобільним транспортом у міжнародному та внутрішньому сполученні;
- надання послуг з перевезення вантажів залізничним транспортом;
- посередницька діяльність митного брокера та митного перевізника, декларування вантажів;
- здійснення бункеровочних, буксировочних операцій;
- фрахтування морського торговельного флоту;
- шипчандлерська діяльність;
- комплектування та обслуговування екіпажів суден; обслуговування пасажирів морського транспорту; проведення проектно-конструкторської роботи та технологічних розробок;
- формування технічної та комерційної політики Підприємства, розвиток нових вантажопотоків та запровадження нових послуг, адаптація Підприємства на внутрішній і світовий ринок послуг;

- ремонт та технічне обслуговування транспортних засобів (у тому числі морських та річкових суден), перевантажувальної техніки, під'їзних колій;
- агентування та обслуговування суден;
- тощо.

Доходи та прибутки ДП «ММТП» є неприпустимо низькими, зважаючи на виробничі потужності, якими Підприємство наділено державою, що доведено в ході аудиту шляхом порівняння результатів діяльності об'єкта аудиту з аналогічним державним підприємством «Стивідорна компанія «Ольвія», показники результативності та прибутковості якого в рази перевищують ті ж показники ДП «ММТП». Зазначене є незаперечним свідченням неефективності використання ввіреного Підприємству державного майна.

При цьому, у 2019 році в рамках пілотного проєкту Міністерства інфраструктури України, прибуткове та успішне державне підприємство ДП «СК «Ольвія» передано в концесію, тоді як ДП «ММТП» продовжує існування за рахунок плати за використання державного майна.

Аудиторський звіт підготовлено відділом контролю у галузі промисловості, енергетики, транспорту та фінансових послуг Управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області.

Звіт призначений для Міністерства інфраструктури України (Уповноважений орган управління) та для керівництва Підприємства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

У межах проведення структурних реформ одним із пріоритетів, визначених Урядом України, є модернізація управління державними фінансами як головна передумова стійкого економічного зростання [29].

Державний фінансовий контроль є невід'ємною частиною доброчесного управління публічними фінансами та забезпечується шляхом проведення заходів державного фінансового контролю, спрямованих на забезпечення законності, ефективності формування і витрачання коштів та інших активів у процесі володіння, розпорядження, використання і відчуження державного та комунального майна, сприяння відшкодуванню втрат ресурсів та встановлення міри відповідальності посадових осіб підконтрольних установ у разі порушення законодавства, прийняття неефективних управлінських рішень [29].

Ефективна система фінансового контролю є не лише інструментом гарантії прозорості, підзвітності і якості діяльності державних органів, а й дієвим механізмом для забезпечення фінансової стабільності і безпеки країни, досягнення стратегічних цілей держави, ефективності державної політики, підвищення рівня якості життя кожного громадянина [29].

Головним пріоритетом вдосконалення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання в галузі транспортно-промислового комплексу є: необхідність збільшення ефективності державного фінансового контролю та покращення діяльності організацій, які використовують бюджетні ресурси; необхідність впровадження менш фіскальної, але більше оперативної форми контролю, яка зможе контролювати рух та використання бюджетних коштів та майна [31]; впровадження автоматизованих інформаційних систем, які підвищать ефективність функціонування галузей діяльності та аудиту, що дозволять скоротити трудомісткість його проведення і створять нові можливості в організації та методиці аудиту [32].

Реалізація зазначених заходів, на наш погляд, сприятиме підвищенню ефективності функціонування державного фінансового аудиту, що у своєю чергу буде хорошою передумовою переходу до інноваційного типу економіки, до більш високого рівня суспільного розвитку нашої країни.

Майбутнє державного аудиту досліджували закордонні сучасні вчені, які розглядають цифрову трансформацію організації державного аудиту, що покладається на технологію збору й аналізу великих обсягів даних. Крім того, вони демонструють сценарії та алгоритми, які допомагають аудиторам у їхній практиці, оскільки цифрова інфраструктура стає домінуючою структурою практики на сьогоднішній день [30].

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі здійснено обґрунтування теоретичних і методичних положень щодо вдосконалення державного фінансового аудиту в діяльності Державної аудиторської служби України. Проведене дослідження дало змогу сформулювати наступні висновки концептуального, теоретико-методичного і науково-практичного характеру, що відображають вирішення завдань відповідно до поставленої мети:

1. Визначено нормативні аспекти державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання та дослідження його теоретико-методичних засад українськими та закордонними науковцями. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання, згідно законодавства трактується як вид державного фінансового аудиту, що полягає у перевірці та аналізі стану справ щодо законного та ефективного використання державних та/або комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, стану внутрішнього контролю у суб'єктів господарювання.

2. Здійснено загальну характеристику та аналіз діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт». За результатами оцінки ефективності управління, проведеною за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість та рентабельність діяльності встановлено, що ДП «ММТП» в 2018-2020 роках є прибутковим, забезпеченим фінансовими ресурсами для покриття зобов'язань суб'єктом господарювання. Підсумовуючи результати аналізу основних показників, структури доходів і витрат ДП «ММТП» можна зробити висновок, що попри наявність прибутків за даними річної фінансової звітності за 2018-2020 роки, Підприємство не здійснювало господарської діяльності, яка є метою його створення та не виконувало визначених Статутом завдань.

3. Представлена організація та планування державного фінансового аудиту діяльності Підприємства. Розкриті всі процеси організації, алгоритми,

робоча програма та план проведення аудиту. Більш детальна інформація наведена у додатках.

4. Описана методика проведення державного фінансового аудиту діяльності ДП «Миколаївський морський торговельний порт», з метою удосконалення методологічних підходів щодо планування та організації аудиту діяльності суб'єктів господарювання, проведення аудиторських процедур, критеріїв та методів дослідження, що використовуються на кожному етапі проведення аудиту, звітування, оформлення результатів, механізмів та підходів до організації, здійснення збору інформації, оформлення і використання отриманих результатів та їх реалізація.

5. Надано рекомендації щодо удосконалення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання в галузі транспортно-промислового комплексу. Головним пріоритетом вдосконалення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання в галузі транспортно-промислового комплексу є посилення у найбільш ризикових сферах. Метою цього пріоритету є охоплення державним фінансовим контролем витрат у ризикових сферах з метою виявлення найбільш небезпечних зловживань у фінансовій сфері, пов'язаних із втратами та недоотриманням фінансових та матеріальних ресурсів, що мають вплив на фінансову безпеку держави, та з метою упередження таких втрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» № 5463 – VI від 16.10.2012 в ред. від 19.08.2022. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text
2. Господарський кодекс України № 436 – IV в ред. від 19.08.2022. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text
3. Голоядова Т. О. Правове регулювання державного фінансового аудиту в Україні / Т. О. Голоядова // Правове забезпечення адміністративної реформи. 2016.: URL:file:///C:/Users/myvl/Downloads/Pupch_2016_1_19.pdf .
4. Миргород-Карпова В. В. Теоретичні засади та проблематика визначення сутності державного фінансового контролю в Україні. Правові горизонти. 2017. Вип. 5(18). С. 95–104.
5. Прасюк В. М. Проблеми нормативно-правового регулювання державного фінансового контролю в Україні та напрями його вдосконалення. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. № 4. С. 60–64.
6. Піхоцький В. М. Становлення державного аудиту для ефективного функціонування системи державного контролю. Економічна політика та фінанси. 2017. № 50. С. 198–207.
7. Савченко А. М. Сучасний стан та перспективи розвитку державного фінансового аудиту діяльності суб’єктів господарювання державного сектору економіки. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 37. С. 769–774.
8. Холосенко Ю. С. Напрями удосконалення державного фінансового аудиту. Збірник статей здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту Університету ДФС України : у 3-х ч. Ч. 2. Ірпінь, 2019. 304 с.
9. Адамс Р. Аудит; пер. з англ. Ю.М. Аріненко, А. Козлова, Д. Лукічев: Аудит, 1995. 328 с.

10. Аксененко А. Д. Аудит: сучасна організація і розвиток / А. Д. Аксененко// Бухоблік. - №7. – 1992.

11. Дефліз Ф.Л., Дженик Г.Р., Хирш М.Б. Аудит/ Ф.Л. Дефліз, Г.Р. Дженик, М.Б. Хирш: пер. з англ. під ред. проф. Я.В. Соколова: Аудит, 1997.- 542.

12. Будник Л. А. Класифікація державного аудиту / Л. А. Будник, І. Д. Голяш. // Економіка і суспільство. – 2016. – №2. – С. 661–665.

13. Cordery, C., & Hay, D. (2022). Public sector audit in uncertain times. Financial Accountability and Management, 38(3), 426– 446.

14. Constitution of the Republic of Austria (1920) : Federal Constitutional Law as of 31.01.2019. Retrieved from https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000138 (in Ger.).

15. Закон України «Про морські порти України» від 17.05.2012 №4709-УІ в ред. від 01.01.2022. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text .

16. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження пропозиції щодо реорганізації державних підприємств морського транспорту» від 04.03.2013 №133-2013-р в ред. від 12.12.2018. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/133-2013-%D1%80#Text .

17. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про заходи щодо реорганізації державних підприємств морського транспорту та утворення державного підприємства «Адміністрація морських портів України» від 19.03.2013 №163 в ред. від 19.03.2013. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0163733-13#Text .

18. Постанова «Про затвердження переліку об’єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» №83 від 04.03.2015 в ред. від 26.08.2021. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/83-2015-%D0%BF#Text.

19. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки № 170 від 14.02.2006._URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text

20. Постанова «Про визначення критеріїв віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» №999 від 03.10.2010 в ред. від 29.10.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999-2010-%D0%BF#Text.

21. Порядок ведення Реєстру морських портів України, затвердженого постановою КМУ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/496-2013-%D0%BF#Text.

22. Постанова «Про затвердження порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання» від 27.03.2019 №252. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF#Text.

23. Постанова «Про затвердження порядку планування заходів державного фінансового контролю органами державного фінансового контролю» від 08.08.2001 №955. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/955-2001-%D0%BF#Text.

24. Наказ Державної аудиторської служби України «Адміністративний регламент процесу «Організація, проведення аудитів та реалізація їхніх матеріалів» від 19.07.2021 №237. URL: https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/567

25. Борисенко Л.М. Державного фінансовий контроль: суть, значення, підходи до здійснення. Економіка і управління. № 3 (79). 2018. С. 115-124.

26. Валуєв Б.і. Класифікація процесів у формуванні концепції обліку інноваційної діяльності та її політики // Бухгалтерський облік, аналіз і контроль в системі корпоративного управління: розвиток інтелектуальних і технічних

можливостей: М-во освіти і науки України, Житом. держ. технол. ун-т. – Житомир-Краматорськ: ПП “Рута”, 2016. – С. 189-199.

27. Робертсон Дж. Аудит / Пер. з англ. Я. В. Соколов – М.: KMPG, Контакт, 2016. – 432 с.

28. Білуха М.Т. Методологія державного аудиту / М.Білуха // Бухгалтерський облік і аудит. – 2017. - №9. – С. 49-55.

29. Наказ Державної аудиторської служби України «Стратегія розвитку Державної аудиторської служби на період до 2024 року» від 05.01.2021 №2. URL: https://dasu.gov.ua/attachments/83389523-0c05-42cb-9831-bece350f485c_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F_2024.pdf .

30. Ferry, L., Radcliffe, V. S., & Steccolini, I. (2022). The future of public audit. Financial Accountability & Management, 38, 325–336. URL: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/faam.12339 .

31. Мельник К.П. Сучасний стан та тенденції розвитку державного аудиту в Україні. Науковий вісник: Збірник наукових праць Одеського національного економічного університету. 2022. № 1-2 (290-291). С. 70-78.

32. Рябчук О.Г. Використання автоматизованих інформаційних систем при проведенні аудиту // О.Г. Рябчук, О.О. Корнійчук // Інформаційно-аналітичне забезпечення управління мікро- та макроекономічними процесами в Україні: збірник тез доповідей Другої Всеукраїнської науково-практичної інтернетконференції (Ірпінь, 7-8 грудня 2017 року) / Ірпінь : УДФСУ, 2017 – 131 с.